

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Henryk Sienkiewicz

QUO VADIS

Skończywszy wreszcie ułożoną poprzednio pieśń, [Neron] począł improwizować, szukając wielkich porównań w widoku, który się przed nim roztaczał. [...]

Po krótkiej chwili milczenia zawrzała burza oklasków. Lecz z oddali odpowiedziało mu wycie tłumów. Teraz nikt już nie wątpił, że to cesarz rozkazał spalić miasto, by sobie wyprawić widowisko i śpiewać przy nim pieśni. [...]

Nero zwrócił się do Tygellina:

– Czy mogę liczyć na wierność żołnierzy?

– Tak, boski! – odpowiedział prefekt.

Lecz Petroniusz wzruszył ramionami.

– Na ich wierność, lecz nie na ich liczbę – rzekł. – Zostań tymczasem tu, gdzie jesteś, bo tu najbezpieczniej, a ten lud trzeba uspokoić.

Tegoż zdania był i Seneka, i konsul Licyniusz. Tymczasem w dole wzburzenie rosło. Lud zbroił się w kamienie, w drągi od namiotów, w deski z wozów i taczek i w rozmaite żelaziwo. Po niejakiem czasie kilku z przywódców kohort przyszło z oznajmieniem, że pretorianie¹, napierani przez tłumy, zachowują z największym wysileniem linię bojową i nie mając rozkazu uderzenia, nie wiedzą, co czynić.

– Bogowie! – rzekł Nero. – Co za noc! Z jednej strony pożar, z drugiej rozhukane morze ludu. [...]

– Panie – odpowiedział niepewnym głosem Tygellin – ja zrobiłem wszystko, co mogłem, ale niebezpieczeństwo jest groźne... Przemów, panie, do ludu i poczyń mu obietnice.

– Cezar miałby przemawiać do tłuszczy²? Niech to uczyni inny w moim imieniu. Kto się tego podejmie?

– Ja! – odrzekł spokojnie Petroniusz.

– Idź, przyjacielu! Tyś mi najwierniejszy w każdej potrzebie... Idź i nie szczędź³ obietnic. [...]

Petroniusz, stanąwszy u stóp arkad, kazał sobie podać białego konia i siadłszy na niego, pojechał na czele towarzyszy przez głębokie szeregi pretoriańskie ku czarnej, wyjącej tłuszczy, bezbronny, mając w ręku ciekłą laskę z kości słoniowej, którą się zwykle podpierał.

I przyjechawszy tuż, wparł konia w tłumy. [...] Rozszalała fala wnet otoczyła jego i orszak, za nią widać było istotnie jakby morze głów, ruchome, kotłujące się, straszne.

Wrzaski wzmogły się jeszcze i zmieniły się w nieludzki ryk; drągi, widły, a nawet i miecze chwiały się nad głową Petroniusza, drapieżne ręce wyciągały się ku cuglom jego konia i ku niemu, lecz on wjeżdżał coraz głębiej, zimny, obojętny, pogardliwy. Chwilami uderzał laską po głowach najzuchwalszych, tak jakby torował sobie drogę w zwykłym ścisku, i ta jego pewność, ten spokój zdumiewały jednakże rozhukaną tłuszczy. Poznano go wreszcie i liczne głosy poczęły wołać:

– Petroniusz! *Arbiter elegantiarum!*⁴ Petroniusz!... [...]

Wówczas wyprostował się na koniu i począł mówić donośnym, spokojnym głosem:

– Obywatele! Niech ci, którzy mnie usłyszą, powtórzą słowa moje tym, którzy stoją dalej, wszyscy zaś niechaj się zachowają jak ludzie, nie jak zwierzęta w arenach.

– Słuchamy! Słuchamy!...

– Zatem słuchajcie. Miasto zostanie odbudowane. Ogrody Lukulla, Mecenasa, Cezara i Agrypiny będą dla was otwarte! Od jutra rozpocznie się rozdawnictwo zboża, wina i oliwy, tak aby każdy mógł napełnić brzuch aż do gardła! Potem cesarz wyprawi wam igrzyska, jakich świat nie widział dotąd, przy których czekają was uczyty i dary. Bogatsi będziecie po pożarze niż przed pożarem!

Odpowiedział mu pomruk, który rozchodził się tak od środka na wszystkie strony, jak rozchodzą się fale na wodzie, w którą wrzucił ktoś kamień: to bliżsi powtarzali dalszym jego słowa. Potem tu i ówdzie ozwały się okrzyki gniewne lub potakujące, które zmieniły się wreszcie w jeden powszechny, olbrzymi wrzask:

– *Panem et circenses!*⁵ ...

Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, Wrocław 2002.

¹ Pretorianie – żołnierze gwardii przybocznej cezara.

² Tłuszcza – tłum; tu: pogardliwie o protestujących mieszkańcach Rzymu.

³ Nie szczędzić – tu: nie ograniczać.

⁴ *Arbiter elegantiarum* (łac.) – autorytet w sprawach mody, elegancji i dobrego smaku.

⁵ *Panem et circenses!* (łac.) – „Chleba i igrzysk!” – zawołanie rzymskiego ludu domagającego się darmowego wyżywienia i rozrywek.

[569 wyrazów]

Zadanie 1. (0–1)

Na podstawie podanego fragmentu ulóż wymienione niżej zdarzenia zgodnie z porządkiem chronologicznym. Wpisz litery (A–E) w kratki we właściwej kolejności.

- A. Przemowa wysłannika cezara.
- B. Recytowanie poezji przez cezara.
- C. Podjęcie decyzji przez Petroniusza.
- D. Reakcja tłumu na słowa Petroniusza.
- E. Rozmowa cezara z uczestnikami spotkania.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Neron postanowił zjednać sobie protestujący tłum, gdyż jako artysta potrzebował sprzyjającej mu publiczności.	P	F
Według Petroniusza liczebność wojsk Nerona była wystarczająca, by zapewnić bezpieczeństwo władcy.	P	F

Zadanie 3. (0–1)

Która sytuacja spowodowała zmianę nastawienia mieszkańców Rzymu w przytoczonym fragmencie *Quo vadis*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Deklamowanie wierszy przez władcę Rzymu.
- B. Wypowiedź Tygellina dotycząca gotowości wojsk.
- C. Obecność pretorianów wśród zbuntowanego tłumu.
- D. Złożenie przez Petroniusza obietnic w imieniu cezara.

Zadanie 4. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Petroniusza, w przytoczonym fragmencie *Quo vadis*, charakteryzują

- A. pycha i wzburzenie.
- B. opanowanie i stanowczość.
- C. ciekawość i nieustępliwość.
- D. wrażliwość i zdenerwowanie.

Zadanie 5. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń w odniesieniu do całego utworu *Quo vadis*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Neron i Petroniusz to postacie historyczne.	P	F
Prześladowanie chrześcijan to jeden z wątków historycznych w powieści Henryka Sienkiewicza.	P	F

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 3., 4. ORAZ 5. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 6. (0–3)

Do podanej tezy sformułuj argument. zilustruj go innym – niż w przytoczonym fragmencie – wydarzeniem z *Quo vadis*.

Teza: Petroniusz był skutecznym mówcą.

Argument:

.....

.....

.....

.....

Spośród lektur obowiązkowych, innych niż *Quo vadis*, wybierz tę, której bohater musiał stawić czoła wyzwaniom. Podaj tytuł tej lektury oraz jej bohatera.

Uzasadnij swój wybór. W uzasadnieniu przywołaj sytuację z tej lektury, ilustrującą Twoją argumentację. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.

Tytuł:

Bohater:

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0–2)

Przeczytaj poniższy fragment utworu.

Kogut przeczytał ogłoszenie: „Potrzebujemy zwierząt – Cyrk”.

– Zgłoszę się – powiedział, składając gazetę. – Zawsze chciałem być artystą. [...]

Dyrektor przyjął go na świeżym powietrzu, gdzie urzędował. Właśnie rozwijano namiot cyrkowy. Ja i Lis zatrzymaliśmy się opodal.

– Bardzo mi miło, że pan się do nas zgłasza. Można poznać godność?

– Lew – przedstawił się Kogut krótko.

– Lew? – zdziwił się dyrektor. – Czy jest pan tego pewny?

– Ewentualnie tygrys.

– No dobrze. Wobec tego niech pan zaryczy.

Kogut zaryczał jak umiał.

– Owszem, nieźle, ale są lepsze lwy od pana. Gdyby się pan zgodził na koguta, to co innego. Wtedy mógłbym pana zaangażować. [...]

– Co ci strzeliło do głowy, dlaczego chciałeś grać lwa?

– Jak to, dlaczego... – odpowiedział za niego Lis. – Czy widziałeś kiedy artystę bez ambicji?

Podaj tytuł lektury obowiązkowej, z której pochodzi powyższy fragment.

Tytuł:

Czy postawa Koguta – bohatera z powyższego fragmentu – przypomina postawę Nerona z powieści *Quo vadis*? Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do obu utworów.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadanie 8. (0–1)

Przeczytaj definicję wyrazu *burza* ze słownika języka polskiego.

1. «gwałtowne opady deszczu połączone z silnym wiatrem, grzmotami i piorunami»
2. «wielki wstrząs dziejowy lub życiowy»
3. «czyjaś gwałtowna reakcja na coś»
4. «gwałtowne uczucia»
5. «o czymś skłębionym lub rozwichrzonym, występującym w dużej ilości»

www.sjp.pwn.pl

W którym z podanych zdań użyto wyrazu *burza* w takim samym znaczeniu, w jakim wyraz ten został użyty w drugim akapicie fragmentu utworu *Quo vadis*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Przez miasto przeszła ogromna burza.
- B. Projekcja tego filmu wywołała burzę komentarzy.
- C. Państwo to przetrwało mimo wielu dziejowych burz.
- D. Charakterystyczną cechą jej wyglądu była burza kręconych włosów.

Zadanie 9. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Sformułowania <i>rozszała fala i morze głów</i> podkreślają liczebność pretorianów powstrzymujących protestujący tłum.	P	F
O stosunku Nerona do buntującego się tłumu świadczy określenie <i>tuszcza</i> , którego cesarz używa w swojej wypowiedzi.	P	F

Zadanie 10. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyrazem pochodnym, utworzonym za pomocą formantu pełniącego tę samą funkcję, co w wyrazie *przyjechać*, jest wyraz

- A. *uderzać*.
- B. *skończyć*.
- C. *zdumiewać*.
- D. *przytakiwać*.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 9., 10. ORAZ 11. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 11. (0–2)

Z okazji Światowego Dnia Książki jedna z firm produkujących gadżety reklamowe przygotowała kolekcję toreb okolicznościowych, inspirowaną twórczością wybitnych polskich pisarzy.

Poniżej znajduje się projekt jednej z takich toreb, inspirowanej twórczością Henryka Sienkiewicza.

Wybierz dwa spośród elementów graficznych umieszczonych na torbie. Dla każdego z nich:

- **podaj tytuł utworu Henryka Sienkiewicza, do którego ten element nawiązuje;**
- **wyjaśnij związek tego elementu z treścią wskazanego przez Ciebie utworu Henryka Sienkiewicza.**

Element graficzny 1.:

Tytuł utworu:

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

Element graficzny 2.:

Tytuł utworu:

Wyjaśnienie:

.....

.....

.....

